

Nyhedsbrev – Kompost nr. 13

Indhold

Lovgivning om kompost.....	1
Kompost af have- og parkaffald	2
Kvælstof og fosfor	2
Opbevaring	3
Udbringning	3
Dokumentation	3
Kompost med husdyrgødning.....	4
Kvælstof og fosfor	4
Opbevaring	5
Udbringning	6
Dokumentation	6
Kompost med spildevandsslam	7
Kvælstof og fosfor	7
Opbevaring	8
Udbringning	8
Dokumentation	8
Kilder med link:	9

Klik i indholdsfortegnelsen og kom direkte til kapitlet.

Lovgivning om kompost

Ved brug af kompost, er det vigtigt at være vidende om den lovgivning, der omhandler området.

Dette nyhedsbrev omhandler lovgivning for forskellige komposttyper, når det handler om anvendelse opbevaring, udbringning og dokumentationskrav.

I nyhedsbrevet vil der være henvisning til lovgivningen, hvor de eksakte formuleringer kan læses. Dermed tages der samtidig forbehold for fejltolkninger.

Kompost af have- og parkaffald

I det følgende vil lovgivningen vedrørende komposteret have- og parkaffald (også kaldt have- og parkrest eller HPA) blive beskrevet. Vær opmærksom på, at der skelnes mellem have- og parkaffald, der er komposteret (have-parkkompost), og have- og parkaffald, der kun er fliset eller knust, det man også kalder finstof eller råkompost.

Kvælstof og fosfor

Have-parkkompost hører under anden organisk gødning. Ved anvendelse af have-parkkompost skal man være opmærksom på, at komposten vil blive anset for at have en gødningsværdi. Det gælder for organisk gødning, der indeholder kvælstof og fosfor, at den tilførte mængde kvælstof og fosfor skal oplyses og tæller med gødningsregnskabet ¹.

I forhold til kvælstof er der et maksimum på 170 kg total-N/ha i organisk gødning på harmoniarealer per planperiode ². Den lovmæssige udnyttelse af kvælstof i plantebaseret- og husdyrgødning er knyttet til udgangsmaterialet og evt. blandinger heraf. Det er kun den lovmæssige udnyttelse, der indgår i beregningen af bedriftens kvælstofkvote. For anden organisk gødning er udnyttelseskravet for kvælstof 40 %, medmindre leverandøren kan dokumentere en lavere udnyttelsesprocent³. Ifølge Vejledningen ⁴ betragtes have-parkkompost som anden organisk gødning. - HortiAdvice har udfærdiget kommentarer til høring til bekendtgørelsen og vejledningen ved Landbrugsstyrelsen vedrørende kvælstofudnyttelseskrav på 40%, og har argumenteret for en udnyttelse på 0% for have-parkkompost. I skrivende stund er der ikke modtaget svar herpå. Vejledning om gødsknings- og harmoniregler 2022-2023 er under behandling i styrelsen.

Have-parkkompost indgår som anden organisk gødning i fosforindholdet fuldt ud, med et fosforloft på 30 kg pr. ha. Dog med undtagelse af nogle kulturer bla. planteskolekulturer, hvor normen for fosfor fortsat er som før ⁵.

¹ [Vejledning om gødsknings- og harmoniregler 2021/2022 - Landbrugsstyrelsen \(lbst.dk\)](#) – afsnit 4.2 og 11.3

² Bekendtgørelse om anvendelse af gødning – §15

³ Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2021/2022 - §20, stk. 3-4

⁴ [Vejledning om gødsknings- og harmoniregler 2021/2022 - Landbrugsstyrelsen \(lbst.dk\)](#) - afsnit 4.4

⁵ [Vejledning om gødsknings- og harmoniregler - Landbrugsstyrelsen \(lbst.dk\)](#) – afsnit 14.2.

Udnyttelseskravet for finstof (have- og parkaffald), der kun er fliset eller knust, og ikke komposteret, indgår med 0% kvælstofudnyttelse⁶, mens det totale fosforindhold indgår i fosforloftet.

(I forhold til fordele/ulemper ved finstof kontra have-parkkompost henvises til tidligere nyhedsbreve).

Der skal foreligge en analyse for indhold af kvælstof og fosfor som minimum en gang i den planperiode, hvor tilførslen sker, og som bruges til indberetning i gødningsregnskabet⁷.

Opbevaring

I forhold til opbevaring udgiver hver kommune en vejledning vedrørende markstak, søg derfor vejledningen for din kommune. Placering af stakke er underlagt de samme regler som for husdyrgødning.

Udbringning

Da have-parkkompost hører under fast organisk gødning, gælder regler for udbringning. Udbringning efter høst må kun ske i bestemte perioder afhængig af jordtype. Det er således **ikke** tilladt at udbringe have-parkkompost fra efter høst til henholdsvis:

- den 1. november på JB 7-9;
- den 1. december JB 5, 6, 10 og 11;
- den 1. februar JB 1-4.⁸

Der er ikke tilsvarende krav til udbringning af finstof (have- og parkaffald), der kun er fliset eller knust, og ikke komposteret.

Derudover må komposten ikke udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger indenfor 200 meters afstand til byzone, sommerhusområde eller et område i landzonen, der er udlagt til boligformål ved lokalplan⁹.

Dokumentation

Ved modtagelse af kompost (hører under "anden organisk gødning") skal man have en opgørelse fra leverandøren, der er dateret og underskrevet. Den skal fungere som dokumentation og bør indeholde følgende oplysninger:

- Gødningstype
- Mængde
- Leveringsdato

⁶ Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2021/2022 - §20, stk. 3

⁷ Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2021/2022 - §20, stk. 1

⁸ Bekendtgørelse om anvendelse af gødning - §9 stk 14

⁹ Bekendtgørelse om anvendelse af gødning - §5

- Det totale indhold af kvælstof og fosfor i gødningen
- Udnyttelseskravet for kvælstof i forhold til det totale indhold af kvælstof i gødningen, hvilket skal bruges til indberetning i gødningsregnskabet. Hvis der er en lavere udnyttelsesprocent for komposten, skal dette også kunne dokumenteres af leverandøren.

Dokumentationen skal kunne forefindes på bedriften i 5 år fra planperiodens udløb, hvor den skal kunne forevises ved kontrol.¹⁰

Kompost med husdyrgødning

Ved anvendelse af kompost, der indeholder husdyrgødning, vil de generelle regler for brug af husdyrgødning også gælde for komposten.

Kvælstof og fosfor

Det gælder for organisk gødning, der indeholder kvælstof og fosfor, at den tilførte mængde kvælstof og fosfor skal oplyses og tælles med gødningsregnskabet.

I forhold til kvælstof er der et maksimum på 170 kg total-N/ha i organisk gødning på harmoniarealer per planperiode¹¹. Det er kun den lovmæssige udnyttelse, der indgår i beregningen af bedriftens kvælstofkvote. For kompost, hvor der er blandet én eller flere typer af husdyrgødning i, vil udnyttelseskravet blive beregnet som et vægtet gennemsnit af de forskellige gødningstyper – det gælder for husdyrgødning og blanding deraf. Udnyttelseskravet for kvælstof i forhold til det totale indhold af kvælstof i dybstrøelse kan ses i nedenstående tabel, hvor udnyttelseskravet er afhængigt for gødningstypen¹².

Dybstrøelse (kvæg og svin)	50 %
Dybstrøelse (fjerkræ) og anden husdyrgødning (fjerkræ)	70 %

Alle gødningstilførsler med fosforindhold indgår i beregningen af fosfor-loftet. Det generelle fosforloft ligger på 30 kg P/ha (men undtagelse af nogle kulturer¹³) for både organiske- og handelsgødninger, men for husdyrgødning fra fjerkræ, kødædende pelsdyr, svin og kvæg er P-loft lidt højere, som dog løbende forventes at blive sænket. Fosforudbringsareal beregnes på baggrund af bedriftens samlede mængde af tildelt fosfor fra organisk gødning og handelsgødning¹⁴.

¹⁰ Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2021/2022 - §20, stk. 5-6

¹¹ Bekendtgørelse om anvendelse af gødning – §15

¹² Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2021/2022 – §19

¹³ [Veiledning om gødsknings- og harmoniregler - Landbrugsstyrelsen \(lbst.dk\) – afsnit 14.2.](#)

¹⁴ Bekendtgørelse om anvendelse af gødning – §16, 17

Opbevaring

Komposteret husdyrgødning med en tørstofprocent på 30 eller derover, kan opbevares i marken i form af markstak. Markstakken skal være overdækket, medmindre der er tale om midlertidig opbevaring i forbindelse med udbringning (op til 1 uge).¹⁵ Der må ikke være risiko for forurening af grund- eller overfladevand. Overdækningen skal være lavet af et tætsluttende materiale, så det er vandtæt. Markstakken skal placeres, så de som minimum overholder følgende afstandskrav:¹⁶

25 m	Vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning
50 m	Vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning
15 m	Vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m ²
15 m	Offentlig vej og privat fællesvej
25 m	Levnedsmiddelvirksomhed
15 m	Beboelse på samme ejendom
30 m	Naboskel

(For husdyrgødning med tørstofprocent lavere end 30 henvises til BEK nr. 2243 af 29/11/2021 §12.)

Markstakkene må ikke placeres i kategori 1- og 2-natur og skal have følgende afstande til de førnævnte naturtyper:¹⁷

Min. 50 m	Komposteret husdyrgødning, der alene indeholder gødning fra kødædende pelsdyr, heste samt kvæg, får, geder eller andre drøvtyggere. Hvis stakken har et grundareal på mere end 100 m ² .
Min. 25 m	Komposteret husdyrgødning, der alene indeholder gødning fra kødædende pelsdyr, heste samt kvæg, får, geder eller andre drøvtyggere. Hvis stakken har et grundareal på maksimalt 100 m ² .
Min. 175 m	Komposteret husdyrgødning, der indeholder andre typer husdyrgødning end angivet i det første eksempel, herunder gødning fra svin og fjerkræ. Hvis stakken har et grundareal på mere end 100 m ² .
Min. 100 m	Komposteret husdyrgødning, der indeholder andre typer husdyrgødning end angivet i det første eksempel, herunder gødning fra svin og fjerkræ. Hvis stakken har et grundareal på maksimalt 100 m ² .
Min. 70 m	Komposteret husdyrgødning, der indeholder andre typer husdyrgødning end angivet i det første eksempel, herunder gødning fra svin og fjerkræ. Hvis stakken har et grundareal på maksimalt 50 m ² .

Ved placering af flere stakke på samme mark vil det blive anset for at være én samlet stak i forhold til grundarealet.

¹⁵ Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning - §12, §15

¹⁶ Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning - §5

¹⁷ Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning - §14

Markstakken må ikke ligge på samme sted i mere end 12 måneder ad gangen. Etableringen af markstakken tælles fra den dag, hvor der for første gang placeres husdyrgødningsbaseret kompost på marken i den pågældende planperiode. På den pågældende mark må der ikke etableres en markstak med husdyrgødningsbaseret kompost før, der er gået 5 år¹⁸.

Bedriften skal føre årlig optegnelse over markstakkerne. Den skal indeholde oplysninger om markstakkens placering og perioden, hvori markstakken har haft den pågældende placering. Oplysningerne skal opbevares i 5 år og kunne forevises på forlangende i forbindelse med kontrol.¹⁹

Udbringning

Udbringning af husdyrgødningsbaseret kompost må ikke give anledning til unødige gener. Derudover må det ikke udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger indenfor 200 meters afstand til byzone, sommerhusområde eller et område i landzonen, der er udlagt til boligformål ved lokalplan.²⁰

Ved udbringning på arealer uden etablerede afgrøder til høst skal husdyrgødningen nedbringes hurtigst muligt og inden 4 timer²¹.

Det er således **ikke** tilladt at udbringe husdyrgødning fra efter høst til henholdsvis:

- den 1. november på JB 7-9;
- den 1. december JB 5, 6, 10 og 11;
- den 1. februar JB 1-4 ²².

Dokumentation

Som modtager af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning skal man fra leverandøren modtage dokumentation i form af følgende oplysninger (skema B1) ²³:

- Modtagernes navn, adresse og CVR. Nr.
- Gødningstype med total antal kg kvælstof og fosfor
- Det gennemsnitlige fosforloft for den leverede gødning

¹⁸ Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning - §14 stk 3 og 4

¹⁹ Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning - §14 stk 5

²⁰ Bekendtgørelse om anvendelse af gødning - §5

²¹ Bekendtgørelse om anvendelse af gødning - §10 stk 4.

²² Bekendtgørelse om anvendelse af gødning - §9 stk 14

²³ Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2021/2022 - §12 stk 3

- Den andel af det totale indhold af kvælstof i gødningen, som skal i gødningsregnskab.

Og modtager skal skriftligt bekræfte modtagelse af ovenstående (skema B1). Dokumentationen skal opbevares på virksomheden i 5 år²⁴.

Derudover gælder dokumentationskravene vedrørende markstakkene, der er beskrevet under afsnittet om opbevaring.

Kompost med spildevandsslam

Ved anvendelse af kompost med spildevandsslam gælder særlige regler ifølge Bekendtgørelsen om anvendelse af affald til jordbrugsformål, men også gælder for spildevandsslam.

Kontrolleret komposteret spildevandsslam er defineret som kompostering med daglig temperaturmåling, således at alt affald underkastes en temperatur på minimum 55 °C i minimum 2 uger. Behandlingen skal dokumenteres i form af registrerede temperaturmålinger²⁵.

For spildevandsslam der ikke er kontrolleret komposteret eller hvis det er en anden slam-type, er der andre anvendelsesrestriktioner, som angivet i bilag 3 i [BEK 1001 af 27/06/2018](#).

Kvælstof og fosfor

Det gælder for organisk gødning, der indeholder kvælstof og fosfor, at den tilførte mængde kvælstof og fosfor skal oplyses og tælles med gødningsregnskabet.

I forhold til kvælstof er der et maksimum på 170 kg total-N/ha i organisk gødning på harmoniarealer per planperiode²⁶. Den lovmæssige udnyttelse af kvælstof i plantebaseret- og husdyrgødning er knyttet til udgangsmaterialet og evt. blandinger heraf. Kvælstof tæller med i gødningsregnskabet med udnyttelse på 45% for spildevandsslam²⁷. Det er kun den lovmæssige udnyttelse, der indgår i beregningen af bedriftens kvælstofkvote.

Alle gødningstilførsler med fosforindhold indgår i beregningen af fosfor-loftet. Det generelle fosforloft ligger på 30 kg P/ha for både organiske- og handelsgødninger (undtagelse af nogle kulturer bla. planteskolekulturer, hvor normen for fosfor fortsat er som før²⁸). Fosforudbringsareal beregnes på baggrund af bedriftens samlede mængde af tildelt fosfor fra organisk gødning og handelsgødning²⁹.

²⁴ Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2021/2022 - §12 stk 6

²⁵ Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål – bilag 3

²⁶ Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen – §15

²⁷ Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2021/2022 - §20

²⁸ [Vejledning om gødsknings- og harmoniregler - Landbrugsstyrelsen \(lbst.dk\) – afsnit 14.2.](#)

²⁹ Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen – §16 og 17

Opbevaring

Spildevandsslam må ikke opbevares i markstak³⁰. Derudover følger opbevaring af spildevandsslamreglerne for husdyrgødning.

Udbringning

Spildevandsslam, der er kontrolleret komposteret, kan anvendes til jordbrug, dog ikke til fortærbare afgrøder. På disse arealer må der 1 år efter tilførsel kun dyrkes korn- eller frøafgrøder til modenhed samt græs³¹.

Tilsvarende organisk gødning må spildevandsslam ikke udbringes på lørdage, samt søn- og helligdage på arealer med under 200 meters afstand til byzone, sommerhusområder eller områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål³².

Der kan udbringes spildevandsslam i perioden fra høst og frem til 20. oktober, hvor der er afgrøder den følgende vinter³³, det vil sige hvis der er vinterafgrøde. Ellers kan organisk gødning udbringes: Fra 1. november på JB 7-9 ; Fra 1. december på JB 5-6 og 10-11; Fra 1. februar på JB 1-4³⁴.

Dokumentation

For at materialet kan anvendes til jordbrugsformål, skal det overholde grænseværdierne i bilag 2 i [Bekendtgørelsen om anvendelse af affald til jordbrugsformål](#) og der skal foreligge analyseresultater³⁵.

Arealer, hvor grænseværdier for tungmetaller overskrides, må ikke tilføres for eksempel komposteret spildevandsslam. Grænseværdier for tungmetal er angivet i bilag 4³⁶.

Der skal følge en deklaration med materialet, og der kræves en skriftlig aftale mellem producent/leverandør og avler³⁷.

Anvendelse skal være i overensstemmelse med deklarationen og kort over udspretningsareal³⁸.

³⁰ Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål - §16 stk 3

³¹ Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål - bilag 3

³² Bekendtgørelse om anvendelse af gødning - §5

³³ Bekendtgørelse om anvendelse af gødning - §9 stk 16

³⁴ Bekendtgørelse om anvendelse af gødning - §9 stk 14

³⁵ Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål - §7

³⁶ Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål - §26

³⁷ Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål - §14

³⁸ Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål - §23

Kilder med link:

Bekendtgørelse om anvendelse af gødning – [Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen BEK nr 1551 af 02/07/2021 \(retsinformation.dk\)](#)

Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2021/2022 - [Gødskningsbekendtgørelsen BEK nr 1601 af 14/07/2021 \(retsinformation.dk\)](#)

Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning - [Husdyrgødningsbekendtgørelsen BEK nr 2243 af 29/11/2021 \(retsinformation.dk\)](#)

[Vejledning om gødsknings- og harmoniregler - Landbrugsstyrelsen \(lbst.dk\)](#)

[Bekendtgørelsen om anvendelse af affald til jordbrugsformål BEK nr 1001 af 27/06/2018](#)

Nyhedsbrevet er udarbejdet af Julie Schou Christiansen (JUCH@hortiadvise.dk) og Richard de Visser (RDV@hortiadvise.dk).

Vi sender løbende nyhedsbrev om kompost, og du kan følge med i Soilcom-projektets aktiviteter på:
<https://northsearegion.eu/soilcom>

Projektet Soilcom er et Interreg project støttet af the North Sea Programme of the European Regional Development Fund of the European Union samt medfinansieret af Promilleafgiftsfonden for frugtavlen og gartnerbruget.

Formålet med Soilcom projektet er at forbedre jordkvaliteten og ved tilførsel af den rette kompost. Der opnås synergi gennem samarbejde, videndeling og sparring på tværs af lande i Nordsø regionen.

Ønsker du ikke længere at modtage nyhedsbrev om kompost, kan nyhedsbrevet afmeldes på følgende: juch@hortiadvise.dk eller rdv@hortiadvise.dk.